

© DIANE SC-HOONHOVEN

CONSEQUENT BEDRIJFSSYSTEEM LEIDT TOT HOGE PRODUCTIE

De 2 melkgeitenbedrijven in het Nederlandse Noord-Brabant die we tijdens de jaarlijkse studiereis voor melkgeitenhouders bezochten, weten beide een melkproductie van ongeveer 1200 kg melk per geit te realiseren. Consequent zijn in het gekozen bedrijfssysteem leidt op beide bedrijven tot hoge melkproducties.

– Diane Schoonhoven, landbouwconsulent Boerenbond

Het eerste bedrijf maakt gebruik van melkproductieregistratie en kunstmatige inseminatie. Op het tweede bedrijf kiest men juist voor een eenvoudig systeem waar zo min mogelijk papierwerk bij komt kijken.

MPR en KI

Op het melkgeitenbedrijf van Ad en Marlies Bink in Raamsdonk worden 500 melkgeiten gehouden. Omdat het bedrijf geen groeimogelijkheden heeft, hebben Ad en Marlies zich toegelegd op fokkerij. Ad is voorzitter van Geiten K.I. Nederland en levert jaarlijks enkele bokken aan de Geiten K.I. De melkgeiten ogen allemaal zeer uniform en zwaar van bouw. Ze hebben een melkproductie van 1200 kg melk per jaar met 4,5% vet en 3,5% eiwit.

.....
Consequent zijn in het gekozen bedrijfssysteem leidt op beide bedrijven tot hoge melkproducties.
.....

“De vetgehalten stimuleren we ook door middel van een vetverhogende brok, maar het hoge eiwitgehalte is het gevolg van fokkerij en selectie”, vertelt Ad. “Hiervoor maken we al sinds 1998 gebruik van een zeswekelijkse melkcontrole (MPR) waarbij de liters en gehalten per individuele geit worden gecontroleerd. Maar je mag niet alleen op productie

selecteren, want dat krijg je geiten die veel liters melk geven, maar na enkele lactaties al versleten zijn. Daarom bekijken we eerst op papier welke van onze geiten hoge producties halen. Vervolgens gaan we naar de stal en strepen we de helft van de dieren af op basis van hun conditie, het beenwerk en de uier. Deze dieren komen niet in aanmerking voor fokkerij. We vinden het belangrijk dat dieren ook voldoende ribbenkast, lengte en hoogte hebben. Dit resulteert in een duurzame geit. Momenteel bedraagt de levensproductie bij afvoer ongeveer 5000 kg melk. Dat ligt duidelijk boven het gemiddelde van Nederland. Ons vervangingspercentage ligt zodoende steeds onder de 25%. Onze ervaring is dat je de cijfers op papier echt nodig hebt om te

kunnen selecteren: de slechtste 5% van je veestapel kan je op het oog wel herkennen, maar de 20% beste melkgeiten zie je zelf niet!”

Dekbokken

Het bedrijf verkoopt jaarlijks ongeveer 60 bokken als dekbok. Een groot deel van de moederdieren lammert al in maart af, zodat de geboren bokken al in het volgende najaar als dekbok kunnen worden ingezet. De geiten en bokken worden al op zeer jonge leeftijd van elkaar gescheiden omdat de bokken al op jonge leeftijd actief worden en dit in het verleden al te jonge drachtige geitenlammeren heeft opgeleverd. Naast die 60 bokken die als dekbok worden verkocht, mest het bedrijf ook nog 80 bokken af tot ongeveer 30 kg om zo bij te dragen aan een volwaardige bokkenafzet. Dit gebeurt in samenwerking met een supermarktketen die deze dieren verder vermarkt. Ad maakt al bij de geboorte de opsplitsing tussen dekbok en af te mesten bok, maar in de praktijk kunnen sommige mestbokken toch nog opgevoerd worden tot dekbok. Hij geeft toe dat dit laatste helpt om de afmesting van bokken rendabel te krijgen.

Gescheiden opfok

Omdat Ad en Marlies tijdens de eerste jaren veel problemen hadden met paratbc, doen zij veel moeite om deze ziekte nu onder controle te houden. Ad is voorzitter van het Nederlands Paratuberculose Programma. De belangrijkste maatregel om de verspreiding van paratbc te beperken, is de gescheiden opfok van lammeren en melkgeiten. “Tot de leeftijd van een jaar houden wij onze lammeren volledig gescheiden van de oudere geiten. Bij de geboorte halen we de pas geboren geiten zo snel mogelijk bij de moeder weg, omdat de paratbc-bacterie zich vooral verspreidt via de mest. Daarom hebben we steeds apart schoeisel en een andere overall aan in de opfokstal. Jonge geiten lijken niet zozeer via de melk van de moeders besmet te worden, wat bij melkkoeien wel een belangrijke besmettingsroute is. Wij geven onze lammeren dus biest van onze eigen eerstejaarsgeiten en van de oudere geiten die effectief 4 weken droog hebben gestaan.”

100 lammeren op één dag

Ook Leon en Monic de Jong uit Kaatsheuvel hebben in het verleden slechte ervaringen gehad met paratbc. Daarom beslisten ze om de opfok op een andere locatie uit te voeren, meer in het bijzonder in de stal van een gestopte geiten-

houder die dagelijks ook controle uitvoert. Doordat de lammeren op een andere locatie worden gehouden, is het mogelijk om op de huidige locatie 1500 melkgeiten te houden. Dit aantal maakt het volgens de familie de Jong mogelijk om voldoende omzet te halen, het bedrijf voldoende te mechaniseren en om ook een vaste medewerkster in dienst te kunnen nemen. Ook in de aflammerperiode is dit aantal geiten gemakkelijk werkbaar omdat de taken kunnen worden verdeeld. “Alle geiten die moeten lammeren doen dat in één maand, namelijk in februari. Zodoende worden op sommige dagen meer dan 100 lammeren geboren!

Ikzelf ben op die momenten enkel bezig bij de melkgeitenstal om te helpen bij verlossingen. Daarnaast krijgen we hulp van iemand die de hele maand melkt en voedert. Vervolgens hebben we nog 5 personen die aanwezig zijn in de lammerstal. Van 5 uur 's ochtends tot 22 uur 's avonds is hier continu iemand om de lammeren te leren drinken. Zelf ben ik dan steeds in de melkgeitenstal. Als ik iets voor 22 uur zie dat een melkgeit op het punt staat om af te lammeren, help ik ze. Zo lammeren er in de tussentijd weinig dieren af zodat we nagenoeg alle lammeren direct van de moeder af kunnen halen. De lammeren gaan niet in

1 Selectie heeft bijgedragen tot een duurzame geitenstapel. De levensproductie bij afvoer bedraagt ongeveer 5000 kg melk. 2 Ad Bink verkoopt jaarlijks een zestigtal bokken als dekbok.

© DIANE SCHOONHOVEN

© DIANE SCHOONHOVEN

1 De eerstejaarsgeiten zowel als de afgelammerde hoogproductieve geiten en de niet-afgelammerde hoogproductieve geiten krijgen hetzelfde basisrantsoen, zowel 's ochtends als 's avonds. De hoogproductieve krijgen alleen meer van dat rantsoen. De hoeveelheid aanvullend krachtvoer verschilt van groep tot groep. **2** Leon de Jong: "We werken volgens een eenvoudig systeem dat we goed kunnen volhouden, ook in drukke periodes."

individuele bakjes, daar hebben we gewoon onvoldoende bakken voor. We plaatsen de lammeren die op één dag geboren zijn bij elkaar in een groter compartiment en geven ze een grote speenbak met lauwe biest die ze ad libitum mogen drinken. Omdat de biest naar verloop van tijd afkoelt, drinken ze

hier niet te veel van. We geven altijd kunstbiest om te voorkomen dat er – al dan niet gekende – ziektes worden verspreid", aldus Leon.

2 l melk per dag als ondergrens

Ook voor de melkgeiten maakte Leon heel duidelijke keuzes. "We geven de

melkgeiten op ons bedrijf ongeveer 45 kg brok per 100 l melkproductie. Geiten die met deze krachtvoergift op 100 dagen lactatie geen 3 l melk weten te geven, worden sowieso niet meer bij de bok gezet. Deze geiten verhuizen naar de stal voor de afmelkers. De geiten die vervolgens minder dan 2 l melk produceren, worden afgevoerd. Wij hebben zo een zeer simpel systeem waarbij de slecht presterende geiten snel uitvallen. In de beginjaren hadden we hierdoor een hoog vervangingspercentage, maar de laatste 8 jaar zitten we steeds onder de 25%. We hebben een veestapel van hoog niveau overgehouden, die goed met dit systeem overweg kan. Door het systeem eenvoudig te houden kunnen we het dag in dag uit volhouden, ook in de heel drukke periodes."

Voerrobot

Naast de afmelkers worden de geiten in 4 verschillende afdelingen gehouden: eerstejaarsgeiten, 2 potstallen met afgelammerde, hoogproductieve geiten en één met niet-afgelammerde hoogproductieve geiten. 's Ochtends krijgen alle melkgeiten een rantsoen van maïs, gras, persulp, luzerne en eitwitkern. 's Avonds krijgen de dieren enkel maïs, pulp en eitwitkern. De dieren worden tweemaal per dag gevoerd. Het valt op hoeveel de dieren 's avonds na het melken nog opeten. Alle groepen krijgen hetzelfde basisrantsoen, de hoogproductieve krijgen alleen meer van hetzelfde rantsoen. De hoeveelheid aanvullend krachtvoer verschilt wel van groep tot groep. Dit aanvullend krachtvoer bestaat uit een samengestelde brok enerzijds en een vetverhogende brok anderzijds. Dit krachtvoer wordt verstrekt door middel van een voerrobot, een proefmodel van Lely, die 9 keer per dag rijdt. De eerste keer dat de robot door de stal rijdt, is 's ochtends voor het melken. Zodoende worden alle geiten wakker en moet ik niet op hen wachten met melken. Om 16 uur krijgen de geiten geen vetverhogende brok meer. Hierdoor zit er voldoende tijd tussen het eten van deze brok en de melkbeurt daarna. Dit is nodig, want als de periode te kort is willen de geiten niet meer gemolken worden. Ook deze voerrobot helpt ons om ons bedrijfssysteem eenvoudig en overzichtelijk te houden." ■